

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ Ε. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ

20 ΧΡΟΝΙΑ ΙΑΕΝ: ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

Κύριε Υπουργέ της Παιδείας, Κύριε Γενικό Γραμματέα Νέας Γενιάς, Κύριε Διευθυντή του Κέντρου Νεοελληνικών Ερευνών, Κυρίες και Κύριοι, Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, Φίλες και φίλοι,

Η Επιτροπή του Ιστορικού Αρχείου Ελληνικής Νεολογίας σας καλωσορίζει στο σημερινό εορτασμό των 20 χρόνων του ΙΑΕΝ και σας ευχαριστεί για την τιμητική για εμάς παρουσία σας. Ελπίζουμε ότι δεν κάναμε λάθος όταν εισηγηθήκαμε ότι άξιζε να γίνει ο εορτασμός ενός σημαντικού σταθμού στην πορεία του ερευνητικού και εκδοτικού προγράμματος, που είχαμε την τιμή να μας ανατεθεί η οργάνωσή του από την Πολιτεία στις αρχές του 1983. Να θυμηθούμε ότι το ΙΑΕΝ εξαγγέλθηκε τον Οκτώβριο του 1982 από τον τότε Υφυπουργό Νέας Γενιάς και Αθλητισμού Κώστα Λαλιώτη και ότι αρμόδιος σύμβουλος του ήταν ο Πέτρος Ευθυμίου. Από τότε η Επιτροπή μας (Φίλιππος Ηλιού, Σπύρος Ασδραχάς, Γιάννης Γιαννουλόπουλος και Τριαντάφυλλος Σκλαβενίτης), εισηγηθήκαμε το πρόγραμμά του και με τις αναθέσεις των ερευνών, την οργάνωση των διεθνών συμποσίων και την έκδοση βιβλίων, υλοποιήσαμε αυτό το πρόγραμμα με πίστη και αφοσίωση στην ερευνητική διαδικασία, οδηγούμενοι από τους κανόνες του επαγγέλματος του ιστορικού και τους κανόνες της χρηστής και παραγωγικής διαχείρισης των δημόσιων χρημάτων, στο πλαίσιο της νομιμότητας, με προτάγματα αξιοκρατικά και δημοκρατική ευαισθησία.

Αν μας επιτρέπεται να ερμηνεύουμε την παρουσία σας στο σημερινό εορτασμό, μπορούμε να θεωρήσουμε ότι συνεχίζεται το ενδιαφέρον της Πολιτείας για το ΙΑΕΝ και επιβεβαιώνεται η θετική στάση, η συνεργασία και η υποστηρίξη της επιστημονικής κοινότητας προς το έργο του.

Ο εορτασμός της 20ετίας είναι ένας σταθμός στην πορεία του ΙΑΕΝ και δεν μπορεί παρά να συνοδεύεται από τους απολογισμούς του. Ο ένας απολογισμός για τα πεπραγμένα του τυπώθηκε σε βιβλιαράκι και θα σας παραδοθεί στο τέλος του εορτασμού. Σε ηλεκτρονική μορφή θα τον βρείτε και στο CD-ROM του ΙΑΕΝ. Είναι προσιτός και μάλιστα συνεχώς ενημερωνόμενος από τον διαδικτυακό τόπο του ΙΑΕΝ με συνδέσμους από τις ιστοσελίδες της «Πύλης»

του Υπουργείου Παιδείας, της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς και του Ε.Ι.Ε. Συνεχίζουμε έτσι τη συνήθειά μας να ενημερώνουμε τακτικά και ουσιαστικά κάθε ενδιαφερόμενο για το έργο του ΙΑΕΝ.

Κάποια από τα στοιχεία αυτού του απολογισμού θα σας παρουσιάσω στη συνέχεια. Υπάρχει όμως και ο εσωτερικός απολογισμός αυτού του εγχειρήματος και για τα μέλη της Επιτροπής και για όσους συνεργάστηκαν στο πλαίσιο του ΙΑΕΝ. Πορευτήκαμε περισσότερο με καλούς αλλά και κάποτε με δυσκολότερους όρους στην πραγμάτωση πολλών από τους στόχους του προγραμματισμού μας. Οι συναντήσεις με 150 έλληνες και ξένους συναδέλφους από την ευρύτερη επιστημονική κοινότητα, στις έρευνες, τα συμπόσια και τις εκδόσεις, μας έδωσαν την ευκαιρία του διαλόγου πάνω στα προβλήματα που γεννούσε η εντατική ερευνητική προσπάθεια, οι θεωρητικές προσεγγίσεις και η ιστοριογραφική πραγμάτωση. Για εμάς τους τέσσερις της Επιτροπής ήταν και η εμπειρία των πολλών και πολύωρων συνεδριάσεων. Επιτρέψτε μου να πω ότι για εμένα, που ήμουν ο νεότερος, ήταν καιρός πολύτιμης μαθητείας, όχι μόνο στις διαδρομές του επαγγέλματος αλλά και στους δρόμους του βίου και εμπειρία για τις συναντήσεις των ατομικότητων σε μια γόνιμη συλλογική προσπάθεια. Για όλο αυτόν τον πλούτο των ανθρώπινων σχέσεων, που βιώσαμε και αναπολούμε σήμερα με την ανάλογη συναισθηματική φόρτιση, ας θεωρηθεί αρκετή αυτή η μικρή παρέμβαση.

Στα στοιχεία επιστημονικής αποτίμησης του έργου του ΙΑΕΝ, που έχουν κατατεθεί ως τώρα στις δημοσιευμένες αναφορές, θα προστεθούν σήμερα οι τρεις εισηγήσεις του δευτέρου μέρους του εορτασμού από τον Αλέξη Πολίτη, τη Νόρα Σκουτέρη και τη Χριστίνα Κουλούρη, που ανταποκρίθηκαν, πετώντας και πλέοντας, στην πρόσκλησή μας για να θεωρήσουν το έργο του ΙΑΕΝ, συσχετίζοντάς το με την εξέλιξη της σύγχρονης έρευνας, στους 3 αντίστοιχους θεματολογικούς άξονες στους οποίους μοιράζονται σχεδόν εξ ίσου οι 91 έρευνές του: Νεανικές οργανώσεις, Νοοτροπίες και συμπεριφορές· Κοινωνική ενσωμάτωση· Ιστορία της εκπαίδευσης.

Θα προσπαθήσω τώρα να σας παρουσιάσω στοιχεία του απολογισμού του ΙΑΕΝ και να με συγχωρήσετε αν σας πω πράγματα που σας είναι γνωστά ή τα έχετε ακούσει σε προηγούμενες εκδηλώσεις του ΙΑΕΝ, όπως οι εναρκτήριες συνεδριάσεις των Συμποσίων του και οι παρουσιάσεις των ερευνών και των νέων βιβλίων του.

Όταν το 1983 οι εκπρόσωποι της πολιτείας μας ζήτησαν να συντάξουμε το πρόγραμμα του ΙΑΕΝ, που είχαν ιδρύσει τον Οκτώβριο του 1982, ένα πρόγραμμα ιστορίας της παιδικής ηλικίας και της νεότητας, άμεσης υλοποίησης, ζετούλιγαν μπροστά στην επιστημονική κοινότητα και σ' εμάς αμεσότερα μια πρόκληση: η ιστορική έρευνα και τα ιστοριογραφικά της αποτελέσματα θα μπορούσαν να αναχθούν σε άμεση πολιτισμική παρέμβαση.

Ερευνώντας τους μηχανισμούς που καθόριζαν τις σχέσεις των νέων γενεών με τα δημογραφικά, οικονομικά, κοινωνικά, πολιτισμικά και ψυχολογικά συστήματα μέσα στο χρόνο, θα μπορούσαμε να φθάσουμε πιο κοντά στην ιστορική διάσταση της έννοιας «νεολαία» και συγχρόνως να συνεισφέρουμε στον προσδιορισμό της ταυτότητας της νεολαίας ως ιστορικής κατηγορίας.

Ο σχεδιασμός του ερευνητικού προγράμματος δεν προέβλεπε τη δημιουργία ενός νέου ερευνητικού φορέα. Άλλωστε τα χρόνια της ίδρυσης του ΙΑΕΝ ιδρύθηκε το Υπουργείο Έρευνας και είχε αρχίσει μεγάλη συζήτηση για το επάγγελμα του ερευνητή και κυρίως τους φορείς της έρευνας, η οποία θα καταλήξει στην ψήφιση του νόμου για την έρευνα το 1985, που αποδείχτηκε ο μεγαλύτερος σταθμός για τα ερευνητικά μας πράγματα. Ανάμεσα στις επιδιώξεις ήταν να αποτραπεί η πολυδιάσπαση και η διασπορά της έρευνας και να ευρεθούν τρόποι συντονισμού της. Και οι εκπρόσωποι της Πολιτείας και η Επιτροπή είχαμε συνείδηση ότι με αυτόν τον τρόπο θα μας έλειπαν οι βεβαιότητες που δίνει το θεσμικό πλαίσιο αλλά και οι αναστολές των παγιωμένων σχημάτων. Θα μας έλειπε η επί τούτου διοικητική υποστήριξη αλλά και οι αναστολές των ρυθμών του ερευνητικού έργου από παράλληλες βουλήσεις.

Τώρα, 20 χρόνια μετά, γνωρίζουμε ότι μας έλειψε σε βαθμό ανώτερο από αυτόν που περιμέναμε η δυνατότητα να προγραμματίζουμε σε χρονική διάρκεια μεγαλύτερη του έτους, καθώς το Υφυπουργείο, Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς από το 1986, μόνον ετήσιους προγραμματισμούς μπορούσε να στηρίξει. Αυτό μας ανάγκαζε να είμαστε φειδωλοί απέναντι στους συνεργάτες του ΙΑΕΝ, που έπρεπε να τους αναζητούμε κινητοποιώντας ενδιαφέροντα, χωρίς να μπορούμε να τους διαβεβαιώσουμε για το πότε θα μπορούσαμε να δεχθούμε και να αξιολογήσουμε τις προτάσεις τους στο πλαίσιο του ΙΑΕΝ για μια έρευνα ή μια έκδοση βιβλίων τους. Αυτή η αβεβαιότητα συχνά παρέλυε την έμπνευση και διέλυε τη συνέχεια.

Και το ερευνητικό πρόγραμμα, που κοινοποιήσαμε το 1983 στην επιστημονική κοινότητα, δεν ήταν ένα πλήρες θεματολόγιο ιστορίας της νεολαίας αλλά ερευνητικοί στόχοι, που συνδύαζαν στη χάραξή τους τα μεγάλα ιστοριογραφικά αιτούμενα με τις επιστημονικές διαθεσιμότητες.

Η κινητοποίηση ενδιαφερόντων νέων κυρίως ερευνητών έδωσε τους ανθρώπους, που ανέλαβαν τις έρευνες, από το χώρο των ιστορικών ιδίως, αλλά και από τις άλλες κοινωνικές επιστήμες, εφ' όσον ήταν διαπιστωμένες από τις έρευνές τους οι ανιχνεύσεις και της ιστορικής διάστασης των φαινομένων.

Η εμπιστοσύνη προς τις νέες ερευνητικές δυνάμεις, χωρίς να αποκλείονται εκείνοι που διέθεταν καταξιωμένο έργο, είναι μια επιλογή με πολιτισμικές συνέπειες, καθώς έδωσε την ευκαιρία να δοκιμαστούν οι νέοι άνθρωποι σε συνάφεια με τα θεσμοθετημένα εκπαιδευτικά και ερευνητικά σχήματα ή και έξω από αυτά, σε ένα κλίμα στήριξης και διαλόγου με τα μέλη της Επιτροπής αλλά

και τους ειδικούς της επιστημονικής κοινότητας, μέσω των συμποσίων και των σεμιναριακών συναντήσεων.

Η έλλειψη ειδικών σπουδών για την ιστορία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας στον τόπο μας, αλλά και στις άλλες χώρες, και η απουσία και η άγνοια παρόμοιων σχετικών μελετών δεν ευκόλυνε τις δικές μας προσπάθειες. Τα προβλήματα οργάνωσης και λειτουργίας των αρχείων και των βιβλιοθηκών στον τόπο μας έχουν μεγαλύτερες επιπτώσεις σε εκείνους που είναι νέοι και ερευνούν θέματα της πρόσφατης ιστορίας και μάλιστα όσα αποτελούν νέα αντικείμενα έρευνας. Παρόλες τις βελτιώσεις στους τομείς αυτούς στα 20 χρόνια, τα προβλήματα παραμένουν σοβαρά, αν σε μερικές περιπτώσεις δεν έχουμε και οπισθοδρόμηση.

Η οργάνωση 3 διεθνών συμποσίων (1984, 1987, 1997) με 120 ανακοινώσεις από τις οποίες οι 50 έγιναν από ερευνητές του ΙΑΕΝ και η άμεση έκδοση των πρακτικών τους (του πρώτου ελληνικά και γαλλικά) έδωσαν την ευκαιρία στους συνεργάτες του προγράμματος να συζητήσουν τα προβλήματα των ερευνών τους με τους συναδέλφους τους στο ίδιο πρόγραμμα και με εκείνους που μελετούσαν παράλληλα θέματα, ατομικά ή στο πλαίσιο άλλων φορέων. Και ακόμη τους έδωσαν τη δυνατότητα να συζητήσουν τα προβλήματα αυτά με τους ξένους συναδέλφους, που μετείχαν στα συμπόσια και μελετούσαν στις χώρες τους τα αντίστοιχα θέματα, με κοινά προβλήματα αλλά και διαφορετικές εμπειρίες παραδειγμάτων ή και με διαφορετικά εργαλεία προσέγγισης των ιστορικών φαινομένων.

Από τις σημαντικότερες παρουσίες ξένων στα συμπόσιά μας ας θυμηθούμε τον Ζακ Λε Γκοφ, που πρωτοπαρουσίασε έρευνά του στο πρώτο μας σύμπόσιο και παρενέβη στην εναρκτήρια και την καταληκτήρια συνεδρίαση αλλά και κατά τη διάρκεια του συμποσίου, αφού παρακολούθησε με αφοσίωση το σύνολο των εργασιών του, και τον José Gentil Da Silva ο οποίος ανακοίνωσε στοχαστική περιδιάβαση στην πρόσφατη ιστοριογραφική παραγωγή για την παιδική ηλικία και τη νεότητα και μας χάρισε επιλεγμένη διεθνή βιβλιογραφία με 1.147 τίτλους την οποία τυπώσαμε στα πρακτικά του συμποσίου και σε χωριστό βιβλιαράκι.

Σημαντική ήταν η εμπειρία αλλά και οι υπηρεσίες που προσέφερε στο ΙΑΕΝ το διαρκές σεμινάριο. Όλα τα χρόνια λειτουργούσε άτυπα με τις συναντήσεις των ερευνητών με τα μέλη της Επιτροπής και τις συνεργασίες για το σχεδιασμό και την εξέταση των προβλημάτων κάθε έρευνας και για τον έλεγχο και τη βελτίωση των βιβλίων που ετοιμάζονταν για έκδοση. Οργανωμένα το σεμινάριο λειτούργησε από το 1995 με εισηγητές τους ερευνητές του ΙΑΕΝ πλαισιωμένους από ειδικούς για τα θέματα συζητητές.

Όπως όλοι γνωρίζετε, η ζωή του ΙΑΕΝ διακρίνεται σε δύο περιόδους δράσης, που χωρίζονται από μια ενδιάμεση περίοδο παύσης. Από το 1983 ως το

1989 λειτούργησε στο πλαίσιο του Υφυπουργείου και της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς με τους όρους της δημόσιας υπηρεσίας και του δημόσιου λογιστικού. Ανατέθηκαν 63 έρευνες σε 68 ερευνητές και ερευνήτριες, οργανώθηκαν 2 διεθνή συμπόσια και τυπώθηκαν 22 βιβλία σε 29 τόμους και 13.000 σελίδες.

Η πολιτική μεταβολή του 1989 και του 1990 επέλεξε τη διακοπή του ΙΑΕΝ, όπως και άλλων ερευνητικών προγραμμάτων που λειτουργούσαν στο πλαίσιο των Τραπεζών. Ο τότε Γενικός Γραμματέας Νέας Γενιάς από το 1989 ως το 1993 δήλωνε ότι «δεν προτίθεται να διακόψει τη χρηματοδότηση μιας από τις λίγες τέτοιες προσπάθειες στον τόπο μας» και συγχρόνως αναζητούσε αιτίες για τη διακοπή του ΙΑΕΝ και αφού «ουδέν εύρει» προτίμησε να το αφήσει να σιγοσβήσει παρόλες τις έντονες αντιδράσεις της επιστημονικής κοινότητας, του Πανεπιστημίου Αθηνών και σύσσωμης της αντιπολίτευσης.

Το 1994 η νέα πολιτική ηγεσία της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς μας ζήτησε να συνεχίσουμε το έργο του ΙΑΕΝ. Ξεκινήσαμε την άνοιξη του 1994, αλλά χωρίς τον Φίλιππο Ηλιού στην Επιτροπή μας. Ο οργανισμός της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς επέβαλε να σταλεί το ΙΑΕΝ φιλοξενούμενο σε δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα και ύστερα από συμφωνία ΓΓΝΓ και ΕΙΕ το ΙΑΕΝ έγινε φιλοξενούμενο πρόγραμμα του ΚΝΕ. Στο πλαίσιο ενός ερευνητικού Κέντρου το ΙΑΕΝ βρήκε μηχανισμούς απλούστερης και στηριγμένης λειτουργίας. Αναζητήσαμε παλαιούς και νέους συνεργάτες, που ανέλαβαν τις νέες έρευνες. Συγκεντρώσαμε τα αντίτυπα των βιβλίων, ολοκληρώσαμε την εκτύπωση ενός που είχε αφηθεί μισοτυπωμένο στο τυπογραφείο, τυπώσαμε νέα βιβλία. Οι έρευνες από 63 έγιναν 91 και οι εκδόσεις από 22 έφτασαν τις 39 με 48 τόμους και 20.000 σελίδες. Οργανώθηκε ακόμη το 3ο διεθνές συμπόσιο και τολμήσαμε τη δημιουργία ενός CD-ROM με ψηφιοποιημένα τα πρώτα 34 βιβλία. Ήταν ένα εγχείρημα που ξεπερνούσε τις δυνάμεις της Επιτροπής και όταν μας το πρότεινε η Διευθύντρια Κοινωνικής Συμμετοχής της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς κυρία Βάσω Μανωλά, διστάσαμε καθώς γνωρίζαμε τα μέτρια αποτελέσματα του είδους στον τόπο μας. Το φιλόδοξο σχέδιο να βρεθούμε στην αιχμή των νέων ηλεκτρονικών πολυβιβλίων έφτασε στο καλό αποτέλεσμα, του οποίου την παρουσίαση με ικανοποίηση εντάξαμε στο σημερινό εορτασμό. Το CD-ROM μας έλυσε και το πρόβλημα των εξαντλημένων πρώτων βιβλίων του ΙΑΕΝ. Το χαιρόμαστε χάρη στη γνώση και το μεράκι του Γιάννη Κόκκωνα, διευθυντή του 12ου Λυκείου Αθηνών και από μεθαύριο επίκουρου καθηγητή βιβλιολογίας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Τον ευχαριστούμε και τον παρακαλώ να με συγχωρήσει για τη φιλική υπερεκμετάλλευσή.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε και τους επιμελητές και τους τυπογράφους των βιβλίων μας, στον οποίων τη γνώση και την καλαισθησία οφείλεται η άρτια εμφάνισή τους. Ανάμεσά τους ο τυπογράφος Χρίστος Μανουσαρίδης, που στάθηκε και φιλικός σύμβουλός μας στα 20 χρόνια του ΙΑΕΝ.

Παρόλο που ο προγραμματισμός του ΙΑΕΝ εξαρτάται από τη βούληση και τις δυνατότητες της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς και αρμόδιος να τις εκφράσει είναι ο Γενικός Γραμματέας, που σε λίγο θα τον ακούσουμε, εμείς θα σας πούμε για τα έργα που μπορείτε να περιμένετε από το ΙΑΕΝ το 2004. Όπως γνωρίζετε κυκλοφόρησε ανακοίνωση για την υποβολή προτάσεων για την ανάθεση 5 νέων ερευνών τον Ιανουάριο 2004. Το 39ο βιβλίο του ΙΑΕΝ τυπώνεται και θα κυκλοφορήσει την άνοιξη του 2004: *Οι φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών τον 19ο αιώνα*, του Κώστα Λάππα. Να θυμίσω ότι για το βιβλίο αυτό το ΙΑΕΝ στήριξε την επεξεργασία και τη μηχανογράφηση των μητρώων των φοιτητών και χρησιμοποιήθηκε ο υπολογιστής της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, σε χρόνια που το είδος ήταν σπάνιο. Τον Ιανουάριο του 2004 περιμένουμε τη χρηματοδότηση του εκδοτικού προγράμματος και ανάλογα με το ύψος της ελπίζουμε ότι θα προγραμματίσουμε 5 νέες εκδόσεις από τα 20 βιβλία των ερευνών του ΙΑΕΝ που η έκδοσή τους εκκρεμεί.

Στο τέλος αυτής της μακράς προσφώνησης πρέπει να πούμε ότι όλα αυτά τα οφείλουμε στην Πολιτεία, που έστω και δύσκολα μπορεί να μας εξασφαλίζει αυτούς τους πόρους και να μας ενισχύει ηθικά, δείχνοντάς μας εμπιστοσύνη με την ανανέωση της ανάθεσης αυτού του προγράμματος. Οι παριστάμενοι τιμητικά για μας σήμερα, ο Υπουργός Παιδείας Πέτρος Ευθυμίου και ο Γενικός Γραμματέας Νέας Γενιάς Γιώργος Σακελλίων δείχνουν την αρχή και τη συνέχεια στη βούληση της Πολιτείας και έχουν τις ευχαριστίες μας. Υποχρέωσή μας να θυμηθούμε τη συνεργασία μας με τους Υφυπουργούς Γιώργο Παπανδρέου, Φίλιππο Πετσάλνικο και Μανόλη Χατζηνάκη και τους Γενικούς Γραμματείς Στέφανο Μανίκα, Μαρία Αρσένη, Γιώργο Σεφερτζή, Άννα Διαμαντοπούλου, Γιώργο Τόγια, Παναγιώτη Τσιλιγκαρίδη και Πέτρο Σφηνάκη. Οι εργαζόμενοι στη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς βοήθησαν και στα 20 χρόνια το έργο του ΙΑΕΝ και ας δεχθούν άλλη μια φορά τις ευχαριστίες μας στο πρόσωπο της Διευθύντριας Κοινωνικής Συμμετοχής κυρίας Βάσως Μανωλά, η οποία πάνω από 15 χρόνια έχει την έγνοια του ΙΑΕΝ εξασφαλίζοντας τη συνέχεια.

Το ΙΑΕΝ, όπως είπαμε, 10 χρόνια τώρα είναι φιλοξενούμενο πρόγραμμα στο ΚΝΕ/ΕΙΕ. Χάρη στη βούληση του Διευθυντή του κ. Πασχάλη Κιτρομηλίδη, όπως και των προκατόχων του κ. Λουκίας Δρούλια και κ. Βασίλη Παναγιωτόπουλου, αλλά και των ερευνητών, των διοικητικών και των τεχνικών του ΚΝΕ και ολόκληρου του ΕΙΕ, λειτουργεί σε κλίμα στήριξης και ελευθερίας, που συμπληρώνεται από την επί τούτου διοικητική υποστήριξη που συντονίζει η προϊστάμενη της Γραμματείας του ΚΝΕ κυρία Μαρία Θεοδώρου. Και στο σημείο αυτό, αυτή την επίσημη ώρα, θα μας επιτρέψετε να θυμηθούμε τη συνάδελφό μας Εύα Γρατσία που χάθηκε πρόσφατα από την οικογένεια του ΚΝΕ.

Άφησα τελευταία την επιστημονική κοινότητα, που εκφράζει τη φιλική

της διάθεση με τη δική σας παρουσία στη γιορτή του ΙΑΕΝ, όπως και στις προηγούμενες εκδηλώσεις και τα συμπόσια του 20 χρόνια τώρα. Όπως γνωρίζετε, προσβλέπουμε στην ενισχυτική ανταπόκρισή σας καθώς και στα κριτικά σας σχόλια γραπτά ή προφορικά για τα έργα του ΙΑΕΝ, που προσπαθούμε να μην τα στερούμε από τις ευεργεσίες του διαλόγου. Σε αυτή τη γραμμή οργανώθηκε και ο εορτασμός της 20ετίας: για να γίνει ενώπιόν σας μια πλατιά παρουσίαση του έργου του και να μοιραστούμε μαζί σας τη χαρά της γιορτής σ' αυτή την επέτειο.

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Μελέτες, Τεκμήρια, Συνέδρια
για την Ιστορία της Παιδικής Ηλικίας και της Νεότητας

Παρουσίαση του ερευνητικού - εκδοτικού προγράμματος
1983-1989, 1994-2003
και 34 ψηφιοποιημένα βιβλία

ΚΕΝΤΡΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΑΘΗΝΑ 2003

